

Klimat- och näringslivsdepartementet

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Uppdrag till Naturvårdsverket att ta fram underlag för genomförande av direktivet om markövervakning och markresiliens

Regeringens beslut

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att i samarbete med Statens jordbruksverk, Skogsstyrelsen, Boverket och Sveriges geologiska undersökning lämna förslag för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/2360 om markövervakning och markresiliens (lag om markövervakning), i fortsättningen kallat markdirektivet.

Naturvårdsverket ska samordna uppdraget. Förslagen ska inte medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms nödvändigt för att uppfylla markdirektivet. I det syftet ska den flexibilitet som finns i markdirektivet nyttjas till fullo.

Naturvårdsverket ska inhämta synpunkter från Statistiska centralbyrån, Lantmäteriet, Försvarmakten, Fortifikationsverket, Myndigheten för civilt försvar, länsstyrelserna och övriga berörda myndigheter samt berörda näringslivsorganisationer. I arbetet ska kompetens och erfarenheter inom befintliga nationella övervakningsprogram och EU-expertgrupper inom området nyttjas.

I uppdraget ingår att ta fram förslag

- om inrättande av ett ramverk för övervakning av markhälsa och för hårdgörning av mark och avlägsnande av mark,
- på avgränsning av markdistrikt och markenheter,
- till metod och avgränsningar för att ta fram förteckningar över
 - organiska föroreningar,

- föroreningar som avser markdeskriptorer för markförorening,
 - icke-bindande hållbara målvärden och operativa utlösande värden, och
- på hantering av förorenade områden.

I uppdraget ingår också att analysera behovet av kompletteringar och anpassningar av befintliga övervakningsprogram och föreslå sådana anpassningar och utveckling som behövs. I uppdraget ingår att ta fram de författningsförslag som behövs för genomförandet av markdirektivet samt vilka kostnader som förslagen medför för de föreslagna myndigheterna. Förslag om nya uppgifter till myndigheter ska vara anpassade till befintliga strukturer.

I uppdraget ingår inte att ta fram en förteckning över organiska föroreningar eller icke-bindande hållbara målvärden och operativa utlösande värden för markdeskriptorer. Kommissionen ska senast den 17 juni 2027 ta fram en vägledande förteckning över organiska föroreningar och stöddokument angående icke-bindande hållbara målvärden och operativa utlösande värden. I uppdraget ingår inte heller att föreslå någon ny myndighet.

Naturvårdsverket ska redovisa en konsekvensutredning av förslagen i enlighet med förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. I beaktandet av alternativa lösningar ingår att ta hänsyn till regelbördor och dess påverkan på företag och näringslivet. Myndigheternas synpunkter ska redogöras för i redovisningen.

Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 1 juni 2027. En delredovisning med förslag på markdistrikt, markenheter, eventuell omfattning av nya provtagningspunkter samt optimering av nytta med Lucas-provpunkter ska lämnas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 2 oktober 2026. Naturvårdsverket ska under uppdragets genomförande löpande stämma av med Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

För uppdraget får Boverket under 2026 använda högst 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagsposten 1

Bostadspol. utv. – del till KamK. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 september 2026.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 1 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Markdirektivet trädde i kraft den 16 december 2025. Markdirektivet innebär ett rättsligt bindande regelverk för övervakning och skydd av jord och mark inom EU.

Markdirektivets långsiktiga mål är att god markhälsa ska uppnås i hela EU till år 2050. Markdirektivet gäller all mark och markanvändning inom EU och är ett ramverk för övervakning och bedömning av markhälsa, markresiliens och hantering av förorenade områden.

Markdirektivet beskriver vilka parametrar som ska övervakas och krav på framtagande av intervall för bedömning av markhälsa. Även fysisk påverkan i form av omfattning av hårdgörning och avlägsnade av mark ska övervakas.

Senast den 16 mars 2028 ska medlemsstaterna utse markdistrikt och markenheter inom vilka övervakningen ska ske och vilka myndigheter som gör vad. Övervakning och markhälsobedömningar ska utföras vart sjätte år och resultaten rapporteras till EU. Den första markhälsobedömningen ska vara utförd senast den 17 december 2031. Medlemsstaterna ska bedöma markhälsan i markdistrikt och markenheter på grundval av de data som samlas in genom övervakningen. Behöriga myndigheter ska identifiera de områden där individuella kriterier för tillståndet inte är uppfyllda.

Medlemsstaterna ska ge stöd och information till markägare och markförvaltare om hur de kan främja en god markhälsa och markresiliens. Markdirektivet anger även principer för hur negativa effekter vid markexploatering kan minimeras.

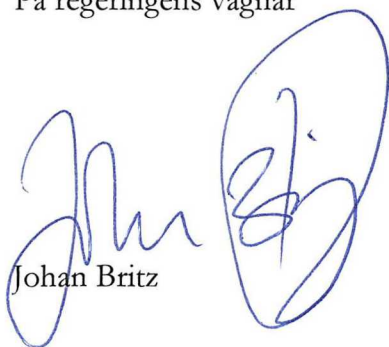
Medlemsstaterna ska också arbeta med att identifiera och hantera förorenade områden. Senast fyra år efter att direktivet har trätt i kraft ska medlemsstaterna ha tagit fram ett register där potentiellt förorenade och

förorenade områden registreras och även ha formulerat en riskbaserad och stegvis strategi för hur förorenade områden ska hanteras.

Flera myndigheter utöver Naturvårdsverket bedöms beröras av uppdraget. Vid framtagande av förslag till författningsändringar, utformning av markdistrikt och markenheter och uppbyggnad av övervakningsprogram samt struktur för insamling, analyser, datavårdskap och rapportering av data och principer avseende kriterier bedöms främst Boverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning och Skogsstyrelsen kunna bidra med synpunkter. Dialog bedöms behövas med Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Myndigheten för civilt försvar för att säkerställa hänsyn till totalförsvarets behov och nationella säkerhetsintressen. Dialog bedöms även behövas med Lantmäteriet och Statistiska centralbyrån med hänsyn till myndighetens ansvar för officiell statistik inom området. Vidare bedömer regeringen att synpunkter och erfarenheter behöver inhämtas från berörda branschorganisationer som representerar näringslivet.

Vid framtagande av förslag till ramverk för arbete med förorenade områden inklusive register, metod och avgränsningar för att ta fram förteckning över organiska föroreningar och riskbedömning i förhållande till kriterier för föroreningar bedöms Statens geotekniska institut, länsstyrelserna och Sveriges geologiska undersökning kunna bidra.

På regeringens vägnar

Johan Britz

Josefin Olsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SB EU
Finansdepartementet/BA, OFA OU
Försvarsdepartementet/CF ETU, MF
Landsbygdsdepartementet/BB, JL, SMF, SPN, TP
Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, CKS, E, ME, KL, RS
Boverket
Fortifikationsverket
Försvarsmakten
Kammarkollegiet
Lantmäteriet
Länsstyrelserna
Myndigheten för civilt försvar
Skogsstyrelsen
Statens jordbruksverk
Statistiska centralbyrån
Sveriges geologiska undersökning
Statens geotekniska institut